

Raision kaupungin varautumissuunnitelma

1. Yleistä

Varautumisen merkitys on kuluneen vuosikymmenen aikana korostunut kuntien toiminnassa. Asukkaiden turvallisuuteen ja hyvinvointiin sekä samalla nykyaikaisen yhteiskunnan keskeisiin toimintoihin häiriöitä aiheuttaneet myrskyt, vesihuollon ongelmat, sähköisen toimintaympäristön haavoittuvuudet, joukkosurmat ja vastaavat ovat nostaneet esille tarpeen ottaa varautuminen kiinteäksi osaksi organisaation toimintaa ja samalla osaksi yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta.

Maailman turvallisuustilanteen horjuminen, terroristi-iskut ja hybridisodan uhka Euroopassa ovat nostaneet esille tarpeen huomioida entistä enemmän varautumisessa myös tahallisen vahingoittamistoiminnan seurauksena syntyvät ongelmat. Sosiaalisen median monikanavaisuus, nopeus ja sattumanvaraisuus edellyttävät entistä enemmän viestinnän huomioon ottamista osana varautumista.

Raision kaupungin edellinen, nyt päivitettävänä oleva varautumissuunnitelma hyväksytty kaupunginhallituksessa 23.9.2013 § 345. Edellinen varautumissuunnitelma on luonut hyvän perustan Raision kaupungin varautumiselle ja keskeisiin yleisiin periaatteisiin ei ole tarvetta tehdä suuria muutoksia. Valmiuden ylläpitoa on harjoiteltu aluehallintoviraston ja pelastusopiston järjestämässä yhteisharjoituksissa ja myös kaupungin omissa harjoituksissa. Materiaalista varautumista on tehty mm. varavoimakonehankinnoin.

2. Suomen kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamalli

Kokonaisturvallisuus on suomalaisen varautumisen yhteistoimintamalli, jossa yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista huolehditaan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyönä. Kuntien varautuminen on keskeinen osa yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta.

Suomalaisen kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamallin vahvuus on, että se kattaa kaikki yhteiskunnan tasot ja tahot. Valtionhallinnon, viranomaisten, elinkeinoelämän, maakuntien ja kuntien lisäksi yliopistot ja tutkimuslaitokset, järjestöt, yhteisöt ja yksilöt muodostavat kokonaisturvallisuuden verkoston, jossa tietoa voidaan jakaa, yhteisiä tavoitteita voidaan asettaa ja yhteistyöhön voidaan sitoutua joustavasti. Tämän ajattelumallin mukaan turvallisuustoimijoita ovat kaikki johdettuun tai sitä kiinteästi tukevaan turvallisuustoimintaan osallistuvat tahot. Myös yksittäisillä kansalaisilla on tärkeä rooli omatoimisessa varautumisessa ja yhteiskunnan kriisinkestokyvyn vahvistamisessa.

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia määrittelee kokonaisturvallisuuden kannalta elintärkeät toiminnot seuraavasti.

2.1. Johtaminen

Johtaminen on elintärkeä toiminto, joka luo pohjan muiden toimintojen turvaamiselle. Johtamiskyky on kyettävä turvaamaan kaikissa tilanteissa ja kaikilla toimintatasoilla. Tehokas häiriötilanteiden hallinta edellyttää tiivistä yhteistyötä johtamisen, tilannekuvan ja viestinnän välillä.

Hyvä johtaminen edellyttää:

- selkeää johtovastuuta, toimijoiden roolitusta ja toimivaltaisen viranomaisen päätöksentekokykyä
- tilannekuvan muodostamista (tilanneymmärrys, arvio tilanteen kehittymisestä),
- kriisiviestintää,
- tiedon jakamista ja sitä tukevia teknisiä ratkaisuja,
- toiminnan jatkuvuudenhallintaa ja
- yhteistoimintaa.

2.2. Kansainvälinen ja EU-toiminta

Kansainvälinen toiminta ulottuu kaikille suomalaisen yhteiskunnan tasoille ja aloille. Kansainvälisen yhteistyön mahdollistaminen ja osallistuminen kriisien ennaltaehkäisyyn on kiinteä osa yhteiskunnan muiden elintärkeiden toimintojen turvaamista. EU-turvallisuusyhteistyö on kiinteä osa hallinnonalojen turvallisuussuunnittelua.

2.3. Puolustuskyky

Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus turvataan ylläpitämällä ja kehittämällä turvallisuusympäristöön suhteutettua puolustuskykyä. Suomen puolustuskyvyn kehittämisen ja ylläpidon ensisijaisena päämääränä on muodostaa ennaltaehkäisevä kynnys sotilaallisen voiman käytölle Suomea vastaan ja sotilaallisella voimankäytöllä uhkaamiselle. Tarvittaessa Suomeen kohdistuvat sotilaalliset uhat torjutaan sotilaallisia voimakeinoja käyttäen.

2.5. Talous, infrastruktuuri ja huoltovarmuus

Talouden, infrastruktuurin ja huoltovarmuuden turvaamisella järjestetään elintärkeiden toimintojen ylläpitämiseksi tarvittava rahoitus ja muut resurssit. Elintärkeille toimintoille välttämättömät kotimainen ja kansainvälinen infrastruktuuri, organisaatiot, rakenteet ja prosessit turvataan.

2.6. Väestön toimintakyky ja palvelut

Väestön toimintakyky ja hyvinvointi turvataan ylläpitämällä keskeiset peruspalvelut. Niillä edistetään väestön itsenäistä selviytymistä kaikissa tilanteissa.

Yhteiskunnan toimivuus edellyttää sekä riittävää sosiaaliturvaa että sosiaali- ja terveyspalveluja, jotka turvataan yhteiskunnan häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Häiriötilanteissa kiireellisten palvelujen tarve korostuu, koska kriisit aiheuttavat lähes aina potilaita ja avun tarvetta. Myös keskeisten koulutuspalvelujen häiriötön jatkuminen turvataan varhaiskasvatuksesta korkea-asteelle. Kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut ylläpitävät kansalaisten henkistä kestävyyttä ja edesauttavat kriiseistä selviytymistä.

Kansalaisten luottamus keskeisiin palveluihin ja niiden jatkuvuuteen on olennainen asia niin kriisitilanteissa kuin niihin varautumisessa.

2.7. Henkinen kriisinkestävyys

Henkisellä kriisinkestävyydellä tarkoitetaan yksilöiden, yhteisöjen ja yhteiskunnan sekä kansakunnan kykyä kestää kriisitilanteiden aiheuttamat henkiset paineet ja selviytyä niiden vaikutuksilta. Hyvä henkinen kriisinkestävyys edistää kriiseistä toipumista.

3. Varautumista koskeva lainsäädäntö ja ohjeistukset

3.1. Valmiuslaki

Kunnilla on velvollisuus huolehtia vastuullaan olevista toiminnoista kaikissa olosuhteissa. *Valmiuslain* 12 §:n mukaan kuntien, kuntayhtymien ja muiden kuntien yhteenliittymien tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa. Varautuminen alkaa normaaliolojen toimintojen varmistamisesta ja etenee häiriötilanteiden kautta aina poikkeusolojen toimintojen varmistamiseen.

Valmiuslain 3 §:n mukaan poikkeusoloja ovat:

- 1) Suomeen kohdistuva aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettava hyökkäys ja sen välitön jälkitila;
- 2) Suomeen kohdistuva huomattava aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhka, jonka vaikutusten torjuminen vaatii tämän lain mukaisten toimivaltuuksien välitöntä käyttöön ottamista;
- 3) väestön toimeentuloon tai maan talouselämän perusteisiin kohdistuva erityisen vakava tapahtuma tai uhka, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti vaarantuvat;
- 4) erityisen vakava suuronnettomuus ja sen välitön jälkitila; sekä
- 5) vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti.

Valmiuslain 108 § toteaa kunnan hallinnosta poikkeusoloissa seuraavaa:

Kunnan hallinto

Sen estämättä, mitä kuntalain ([365/1995](#)) 54 §:n 4 momentissa säädetään, valtuusto voidaan poikkeusoloissa kutsua koolle välittömästi. Valtuusto on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet valtuutetuista on läsnä. Jos valtuustoa ei saada koolle päätösvaltaisena ja painavat syyt edellyttävät välitöntä päätöksentekoa, kunnanhallituksella on oikeus päättää niistä asioista, jotka koskevat kunnan hallinnon järjestämistä, johto- ja hallintosäätöä, toimivallan siirtämistä, talousarviota ja veroja sekä muista valtuuston päätettäväksi säädetyistä asioista.

Kunnanhallituksen on mahdollisimman pian saatettava 2 momentissa tarkoitetut päätökset valtuuston päätettäväksi. Kunnanhallituksen päätös on voimassa, kunnes valtuusto on päättänyt asiasta.

Mitä tässä pykälässä säädetään kunnasta, koskee myös kuntayhtymää.

3.2. Pelastuslaki

Pelastuslaki määrittää niin kansalaisille kuin yhteisöille yleisiä velvoitteita turvallisuuden parantamisen, onnettomuuksien vähentämisen kuin myös pelastamisvelvollisuuden osalta.

Kuntien toiminnan kannalta joitakin keskeisiä kirjauksia löytyy mm.

- § 27 Alueen pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtävät
- § 30 Sammutusvesi
- § 46 Yhteistyö pelastustoiminnassa
- § 50 Pelastusviranomaisen virka-apu muille viranomaisille
- § 65 Yhteistoiminta väestösuojeluun varautumisessa
- § 111a Öljyvahinkojen jälkitorjunta

3.3. Poliisilaki

9 luku

- 1 § Poliisin antama virka-apu
- 2 § Poliisille annettava virka-apu

Muita lakeja, joissa viittauksia varautumiseen:

Puolustustilalaki

Huoltovarmuuteen liittyvä lainsäädäntö

Edellä mainittujen lakien lisäksi toimialoja koskevasta lainsäädännöstä löytyy kohtia, jotka edellyttävät etukäteisvalmisteluin tapahtuvaa varautumista.

3.4. Muut asiakirjat

Lakien ohella yhteiskunnan varautumisesta on laadittu kansallisella tasolla seuraavat valmiussuunnittelua ohjaavat asiakirjat, jotka ovat valmiussuunnitelman liitteenä:

- Valtioneuvoston periaatepäätös - Yhteiskunnan turvallisuusstrategia (2017)
- Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta (2017)
- Sisäministeriön julkaisu - Kansallinen riskiarvio (2018)
- Suojelupoliisin julkaisu - Kansallisen turvallisuuden katsaus (2019)

Lisäksi Pelastusopisto on laatinut ohjeita kuntien valmiussuunnittelun tueksi.

Lähteet:

www.yhteiskunnanturvallisuus.fi

www.pelastusopisto.fi

www.intermin.fi

www.supu.fi

4. Yleinen häiriötilanteiden määrittely

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia määrittelee uhkamalleihin sisältyviä häiriötilanteita, jotka muodostavat yleisen riskikartoituksen kunnan valmiussuunnitelmien pohjaksi. Alla luetellun uhkamallien häiriötilanteen muodostavat perustan Raisiossa tapahtuvien häiriötilanteiden arvioinnille.

Laajasti yhteiskuntaan vaikuttavia skenaarioita:

- Energiansaannin vakavat häiriöt
- Kybertoimintaympäristön riskit
- Maailmanlaajuisesti tai Suomen lähialueilla esiintyvät vakavat tarttuvat taudit ihmisiin
- Suomeen suoraan tai välillisesti kohdistuva turvallisuuspoliittinen kriisi
- Vakava ydinonnettomuus Suomessa tai Suomen lähialueella
- Aurinkomyrsky

Vakavia alueellisia tapahtumia:

- Nopeasti syntyvä laaja tulva asutuskeskuksessa tai sen läheisyydessä
- Vakava kemikaali- tai räjähdysonnettomuus vaarallisia aineita käsittelevässä teollisuuslaitoksessa
- Suuri merellinen onnettomuus
- Vakava lentoliikenteen onnettomuus
- Vakava raideliikenteen onnettomuus
- Vakava maantieliikenteen onnettomuus
- Useampi yhtäaikainen laaja metsäpalo
- Suuri, laajasti yhteiskuntaan vaikuttava rakennuspalo kriittisen infrastruktuurin kohteessa
- Laaja tai pitkäkestoinen vedenjakeluhäiriö
- Laajalle alueelle ulottuva talvimyrsky, johon liittyy pitkä pakkasjakso
- Ukkosmyrsky (rajuilma)
- Suomeen kohdistuva terroristinen teko tai terrorismi
- Vakava henkilökoukoon kohdennettu väkivallanteko
- Isojen väkijoukkojen väkivaltainen liikehdintä
- Laajamittainen maahantulo

5. Varautuminen ja valmiussuunnittelu Raisiossa

5.1. Raision kokonaisturvallisuus

Kokonaisturvallisuus kattaa koko kaupungin ja kaupunkilaisten turvallisuuden. Raision kaupungin toiminta ja varautuminen on osa tätä kokonaisturvallisuutta. Kaupunki pyrkii omalla valmiussuunnitellullaan jatkuvuuden hallintaan eli että sen toiminnot ja palvelut voivat toimia kaikissa olosuhteissa ja tilanteissa mahdollisimman pitkään ja häiriötilanteen sattuessa palautua mahdollisimman pian ennalleen.

Kokonaisturvallisuuden näkökulma ulottaa tarkastelun myös kaupungin normaalia valmiussuunnittelua laajemmaksi kokonaisuudeksi. Väestön toimintakyky, kriisinkestävyys sekä kriisien ennaltaehkäisy ovat asioita, joihin kaupunki voi omalla toiminnallaan vaikuttaa, mutta jotka eivät suoraan liity kaupungin toimintaan yhteiskunnan palveluiden järjestäjänä. Osana varautumissuunnitelmaa on valmisteltu sisäisen turvallisuuden muistio, jossa tavoitteena on, että kaupunki tiedostaa asemansa osana kokonaisturvallisuutta, ymmärtää ennakoinnin merkityksen sekä osaltaan vaikuttaa kokonaisturvallisuuden mahdollisimman hyvään toteutumiseen Raisiossa.

Kokonaisturvallisuutta täydentävät yhteistyöviranomaisten sekä sellaisten yritysten valmiussuunnitelmat, joiden toiminta on Raision kaupungin kannalta toimintojen kannalta elintärkeää.

5.2. Varautuminen

Varautumisella tarkoitetaan niitä toimenpiteitä, asiakirjoja ja muita etukäteisvalmisteluja, joilla kaupunki varautuu kokonaisturvallisuuden ylläpitoon. Varautumisessa tunnistetaan, arvioidaan ja analysoidaan kaupunkiin kohdistuvia uhkia sekä oman toiminnan haavoittuvuuksia. Lisäksi kartoitetaan ja arvioidaan olemassa olevia ja tarvittavia resursseja erilaisten häiriötilanteiden hallinnassa, suunnitellaan toimintamalleja, neuvotellaan eri yhteistyötahojen ja sidosryhmien kanssa esimerkiksi häiriötilanteiden aikaisesta tietojen välittämisestä ja yhteistoiminnasta. Varautuminen voidaan jakaa kolmeen pääosa-alueeseen, ennakointiin, operatiiviseen toimintaan ja toipumiseen.

1) Ennakointi ja suunnittelu

- Riskiarvio
- Elintärkeät toiminnot
- Ennaltaehkäisy
- Resurssiarvio
- Vastuut
- VAP-varaukset puolustusvoimilta (Asevelvollisuuslaki 89 §)

2) Operatiivinen toiminta

- Koulutus ja harjoittelu
- Jatkuvuudenhallinta
- Kriisijohtaminen
- Viestintä
- Varautumisen resursointi
- Dokumentointi

3) Toipuminen

- Kriisinkestävyys
- Henkinen apu
- Analyysit ja opit

Raision kaupungin varautumissuunnitelma koostuu seuraavista suunnitelmista ja asiakirjoista:

1. Varautumissuunnitelma (julkinen)
 - on suunnitelma siitä toimintatavasta ja toimenpiteistä, joilla kaupunki ylläpitää kokonaisturvallisuutta, valmistautuu häiriötilanteisiin ja jakaa vastuut eri toimijoiden kesken
2. Toimiala- ja palvelukohtaiset valmiussuunnitelmat (salainen)
 - on keskuskohtainen valmiussuunnitelma toimialan keskeisimpiin riskeihin varautumisesta, toimialan erityislainsäädännön edellyttämistä valmiussuunnitelmista sekä toimialan keskeisimmistä yhteistiedoista ja vastuista
3. Toimintakortit (salainen)
 - etukäteen pohdittu ja laadittu malli toimintatavaksi, kuinka käytännössä kyetään aloittamaan häiriön hallinnan edellyttämät toimenpiteet mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, kuinka yhteen sovitetaan eri viranomaisten ja muiden toimijoiden toiminta niin, että häiriön vaikutukset saadaan minimoitua mahdollisimman hyvin ja kuinka niistä toipuminen saadaan käyntiin mahdollisimman nopeasti.
4. Kriisiviestintäohje (salainen)
5. Sisäisen turvallisuuden muistio (salainen)
6. Yhteistoimintasopimukset (salainen)
7. Kiinteistökohtaiset pelastussuunnitelmat
 - Laadittu kunkin kiinteistön osalta pelastustoimen edellyttämällä tavalla

Varautumissuunnitelman ajantasaisuus tulee tarkistaa vähintään kerran valtuustokaudessa tai jos lainsäädännössä, viranomaisohjeissa, organisaatiossa ja tai muissa olosuhteissa tapahtuu merkittäviä muutoksia.

5.3. Valmiussuunnittelu

Valmiussuunnitelma on operatiivinen suunnitelma, jossa on etukäteen pohdittu, kuinka kriisin kohdatessa toimitaan. Raisiossa valmiussuunnitelmat laaditaan keskuksittain sekä erikseen kaupungin riskiarviossa mainittuja uhkamallien varalle. Valmiussuunnitelmissa käytetään apuvälineenä toimintakortteja.

6. Vastuiden määrittely

Kuntalain mukaan kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa sekä muuta toimintaa. Kunnanjohtaja yhdessä kunnanhallituksen kanssa vastaa myös kunnan varautumisesta ja siihen sisältyvänä valmiussuunnittelusta. Kukin viranhaltija ja työntekijä vastaavat varautumistehtävistä omiin tehtäviinsä ja omalle vastuulleen kuuluvien osien. Valmiuslain § 108 määrätään kunnan hallinnon järjestämisestä poikkeusoloissa.

Varautumissuunnitelma

Vastuu: kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja
Kaupunginhallitus hyväksyy, kaupunginjohtaja vastaa valmistelusta.

Toimialakohtainen valmiussuunnittelu ja varautuminen

Vastuu: keskusten johtajat ja palvelualueiden johtajat
Kaupunginjohtaja valvoo keskuskohtaisten suunnitelmien tekemistä ja hyväksyy suunnitelmat.

Toimintakortit

Vastuu: kaupunginjohtaja, keskusten johtajat, palvelualueiden johtajat
Kukin johtaja vastaa toimintasuunnitelmien ja toimintakorttien tekemisestä omalla toimialallaan.

Häiriötilanteen johtoryhmän kokoonpano ja toiminta häiriötilanteissa

Vastuu: kaupunginjohtaja

Kiinteistökohtaiset pelastautumissuunnitelmat

Vastuu: Turvallisuuspäällikkö

Arkistointi

Konsernihallinto arkistoi kaupungin varautumis- ja valmiussuunnitelmat sekä niihin liittyvät asiakirjat.

Esimiesten velvollisuus on varmistaa, että kaupungin palveluksessa olevat ovat tietoisia vastuistaan ja velvollisuuksistaan mahdollisen häiriötilanteen kohdatessa. Joissakin tilanteissa vastuulliset on voitava tavoittaa myös muina kuin virallisena työaikana. Vastuuhenkilöllä on myös itsellään velvollisuus ottaa yhteyttä, mikäli hän esimerkiksi tiedotusvälineiden kautta tulee tietoiseksi häiriötilanteesta, joka voi edellyttää läsnäoloa. Kaikilla vastuullisilla tulee olla määritetty varahenkilö. Tarvittaessa kaupungin palveluksessa olevia voidaan määrätä häiriötilanteen edellyttämiin työtehtäviin tilanteen saattamiseksi normaaliksi.

7. Häiriötilanteen johtamisjärjestelmä Raisiossa

Kaupungin johtamisjärjestelmä pyritään aina pitämään mahdollisimman pitkälle normaaliolojen mukaisena.

Mikäli häiriötilanne kuitenkin edellyttää, muodostetaan häiriötilanteen johtoryhmä, joka johtaa toimintaa kaupungin alueella sekä sosiaali- ja terveystoimen osalta Raision-Ruskon yhteistoiminta-alueella.

Raision häiriötilanteen johtoryhmän muodostavat kaupunginjohtaja, keskusten johtajat, mahdollinen aluepelastuslaitoksen edustaja sekä muut kaupunginjohtajan erikseen määräämät henkilöt.

8. Tilannekuvan syntyminen ja tiedotus

Häiriötilanteista tulee aina tiedottaa asiaan liittyviä tahoja ja vastuullisia. Sisäisen tiedotuksen on toimittava kaikissa häiriötilanteissa. Useimmissa tapauksissa on myös tiedotettava mahdollisimman nopeasti kuntalaisia. Tiedottamista voi tapahtua myös viranomaisilta (poliisi, aluepelastuslaitos, aluehallintovirasto, ELY-keskus, puolustusvoimat) kaupungille tai kaupungilta viranomaisille. Lisäksi tiedottaminen on usein tarpeellista myös eri toiminnoista vastaaville yhtiöille, kuntayhtymille sekä naapurikunnille.

Sellaisesta häiriötilanteesta, joka oleellisesti vaikuttaa kaupungin palveluiden saatavuuteen tai toimintaan, aiheuttaa vaaratilanteen tai kasvattaa vaaratilanteen syntymisen riskiä, sulkee merkittävästi liikenneyhteyksiä, johtaa evakuointiin, on julkiselta huomioarvoltaan suuri tai on omiaan aiheuttamaan järkytystä tai pelkoa kaupunkilaisissa on välittömästi saatettava keskuksen johtajan ja kaupunginjohtajan tietoon. Kaupungin johdon on viipymättä informoitava asiasta johtavia luottamushenkilöitä huomioiden kuitenkin häiriötilanne ja sen edellyttämät velvoitteet. Sisäisellä tiedotuksella on myös varmistettava tarpeellinen kaupungin työntekijöiden informointi.

Keskuskohtaisissa suunnitelmissa on varmistettava tarpeellisten yhteystietojen olemassaolo ja niiden päivittäminen. Myös ulkoisen tiedottamisen osalta keskuskohtaisissa suunnitelmissa on huomioitava tarpeellisten tahojen yhteystiedot.

Kaupungin asukkaiden ja palvelunkäyttäjien tiedottamisesta päätetään tapauskohtaisesti erillisen kriisiviestintäohjeen mukaisesti. Pääsääntö on, että yleinen tiedotus hoidetaan normaaliolojen mukaisesti kaupungin verkkosivujen, virallisten some-kanavien, palvelupisteiden, käytössä olevien muiden sähköisten tiedotuskanavien sekä tiedotusvälineiden kautta.

Mikäli normaalit tiedotuskanavat eivät esim. sähkökatkoksen vuoksi toimi, pyritään tarvittavaa tietoa jakamaan väliaikaisilla ilmoitustauluilla kaupungintalon, kirjaston sekä muiden palvelupisteiden pääovien läheisyydessä.

9. Muut toimijat

9.1. Viranomaisten vastuulla tapahtuva toiminta

Kaupungin keskeiset yhteistoimintaviranomaiset ovat aluepelastuslaitos ja poliisilaitos. Puolustusvoimien toimintaa mahdollisesti tukeva osuus tulee käyttöön viranomaisen virka-apumenettelyn kautta. Aluepelastus- ja poliisilaitos voivat viranomaisina esittää virka-apupyynnön puolustusvoimille lisäresurssien saamiseksi. Tällöin virka-aputoiminta on pyytäneen viranomaisen vastuulla ja sen johdossa tapahtuvaa toimintaa.

9.1.1. Aluepelastuslaitoksen toiminta

Aluepelastuslaitoksen perustehtäviin kuuluvat ihmisten, omaisuuden, eläimien ja ympäristön pelastaminen ja suojaaminen sekä onnettomuuksien ennaltaehkäisy ja turvallisuuskulttuurin edistäminen. Aluepelastuslaitos vastaa pelastustoimen väestönsuojelusta ja tarvittavien evakuointien johtamisesta.

Pelastustoimintaan kuuluvat:

1. hälytysten vastaanottaminen
2. väestön varoittaminen
3. uhkaavan onnettomuuden torjuminen
4. onnettomuuden uhrien ja vaarassa olevien ihmisten, ympäristön ja omaisuuden suojaaminen ja pelastaminen
5. tulipalojen sammuttaminen ja vahinkojen rajoittaminen.

Aluepelastuslaitos vastaa kohdissa 1-5 mainittuihin tehtäviin liittyvistä johtamis-, viestintä-, huolto- ja muista tukitoiminnoista. Aluepelastuslaitos vastaa pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien hoitamisesta, kun tulipalo, muu onnettomuus tai niiden uhka vaativat kiireellisiä toimenpiteitä ihmisen hengen tai terveyden, omaisuuden tai ympäristön suojaamiseksi tai pelastamiseksi, eivätkä toimenpiteet ole onnettomuuden tai sen uhan kohteeksi joutuneen omin toimin hoidettavissa tai kuulu muun viranomaisen tai organisaation hoidettavaksi. Kunta osallistuu aluepelastuslaitoksen evakuointi- ja öljyntorjuntasuunnitelmien laatimiseen ja niiden edellyttämiin valmisteluihin normaalioloissa.

Alueen pelastustoimi päättää palvelutasostaan neljän vuoden jaksoissa laadittavassa palvelutasopäätöksessä. Päätöksessä selvitetään alueella esiintyvät uhat, arvioidaan niistä aiheutuvat riskit, määritellään toiminnan tavoitteet ja käytettävät voimavarat sekä palvelut ja niiden taso. Päätöksen valmistelun yhteydessä aluepelastuslaitos kuulee alueen kuntia.

Valmiuslain 120 §:n mukaan poikkeusoloissa väestön suojaamiseksi ja väestönsuojelun johtamisen tehostamiseksi pelastustoimen viranomaiset ja kunnat perustavat johtokeskuksia sekä sammutus-, pelastus-, ensiapu-, huolto-,

raivaus- ja puhdistustehtäviä tai muita näihin rinnastettavia, väestön suojaamiseksi välttämättömiä tehtäviä varten väestönsuojelumuodostelmia.

Aluepelastuslaitoksen ja Raision kaupungin yhteistoiminnassa keskeistä on kaupungin ja aluepelastuslaitoksen välinen ilmoitus- ja suunnittelujärjestelmä sekä menettelytavat, joiden tarkoituksena on tukea kunnan johtamisprosessia ja tilannetietoisuuden luomista arjen häiriötilanteista (normaaliolojen häiriötilanteet) ja poikkeusoloista selviytymisessä.

9.1.2. Poliisin toiminta

Poliisin tehtävänä on

- oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen
- yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen
- rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen.

Poliisi toimii turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja alueen asukkaiden kanssa. Poliisin on suoritettava myös muut sille erikseen säädetyt tehtävät ja annettava jokaiselle tehtäväpiiriinsä kuuluvaa apua.

Yleistä järjestystä ja turvallisuutta ylläpitämällä pyritään torjumaan ja estämään ennakolta oikeudenloukkauksia ja häiriöitä. Jo tapahtuneet häiriöt pyritään poistamaan ja selvittämään mahdolliset oikeudenloukkaukset. Liikenneturvallisuudesta huolehtiminen on osa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämistä.

Raision kaupunki varmistaa säännöllisin tapaamisin yhteistoiminnan ylläpitämisen poliisin kanssa.

9.2. Muut julkiset toimijat ja yritykset

Seuraavat julkiset toimijat ja yhtiöt vastaavat alueen keskeisimmistä elintärkeistä toiminnoista Raision kaupungin rinnalla

1. Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä (erityissairaanhoido)
2. Erityishuoltopiirin kuntayhtymä (vammaishuolto)
3. Raision Vesi Oy (kaupungin vesihuolto)
4. Ky Raision-Naantalin vesilaitos (vedenvälitystoiminta Raisioon ja Naantaliin)
5. Turun Seudun Vesi Oy (raakaveden tuottaminen)
6. Turun Seudun Puhdistamo (jäteveden puhdistaminen)
7. Turun Seudun Energia (kaukolämmön tuotanto)
8. Turku Energia (kaukolämpöverkosto ja kaukolämmön siirto)
9. Caruna Oy (sähkönsiirto)

10. DNA/Elisa/Telia/viranomaiset (tietoverkot)

9.3. Yhteistoiminta kolmannen sektorin kanssa

Joissakin häiriötilanteissa myös kolmannen sektorin toiminta voi muodostua keskeiseksi tilanteen hoitamisen kannalta. Järjestöjen kanssa voidaan sopia vapaaehtoisten verkoston muodostamisesta erilaisia tilanteita varten. Kunkin toimijan kanssa läpikäydään erikseen yhteistoiminnan mahdollisuudet ja tarpeen mukaan sovittavasta yhteistyöstä tehdään valmiussuunnitelmaan liitettävät muistiot.

Onnettomuuksien ja muiden yleistä turvallisuuden tunnetta järkyttävien tapahtumien yhteydessä asianosaiset hakeutuvat usein omatoimisesti kirkon puoleen avun ja tuen saamiseksi. Seurakunnan järjestelymahdollisuuksista ja kunnan varautumista edistävästä tuesta sovitaan seurakunnan ja kaupungin välillä.

Varautumisen kannalta keskeisimmät kolmannen sektorin toimijat Raisiossa ovat:

1. Suomen Punainen Risti (SPR)
2. Raision seurakunta

10. Ylläpidettävät toiminnot eri tilanteissa

Ydintoimintojen analyysi jaottelee toiminnot neljään eri luokkaan ylläpitovelvoitteen perusteella:

1. Toiminnot jotka varmistetaan kaikissa olosuhteissa
2. Toiminnot, jotka varmistetaan mahdollisimman pitkään
3. Toiminnot, jotka voidaan lyhytkestoissa tilanteissa keskeyttää tai vähentää
4. Toiminnot, joista voidaan pitkäkestoissa tilanteissa luopua tai vähentää

Ohessa on lueteltu keskeisimmät kaupungin toiminnot ja niistä vastaavat henkilöt. Lähtökohtaisesti lakisääteiset tehtävät varmistetaan kaikissa olosuhteissa, ellei häiriötilanne tai poikkeusolot aiheuta pakottavaa syytä (force majeure) toiminnan lopettamiseksi. Muista toiminnoista resurssia voidaan siirtää tarpeen mukaan tilanteesta riippuen.

1. Toiminnot, jotka varmistetaan kaikissa olosuhteissa?	
<p>Sosiaali- ja terveyskeskus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Henkeä ja terveyttä uhkaavien (akuutti) hoito • Hoidon piirissä olevien ruuan, lääkkeiden ja välttämättömien hoitotarvikkeiden jakelu • Säännöllisen ympärivuorokautisen avun piirissä olevien hoito • Kiireellinen lastensuojelu • Kriittiset yhteydet ja potilastietojärjestelmät • Vainajien kylmäsäilytys • Sähkönjakelu kriittisiin pisteisiin (päivystys, vuodeosasto ym.) <p>Tekninen keskus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ympäristöterveydenhuolto, veden laatu, jaettavan ruuan laatu (laki) • Välttämättömät infran ja tilapalveluiden kunnossapito- ja korjaustoiminnot • Kokopäivähoidon ruuan valmistus laitoksissa ja ruuan 	<p>Sosiaali- ja terveysjohtaja</p> <p>Johtava ylilääkäri, johtava hoitaja</p> <p>Johtava hoitaja</p> <p>Perhepalveluiden johtaja</p> <p>Johtava ylilääkäri Johtava ylilääkäri, johtava hoitaja</p> <p>Tekninen johtaja</p> <p>Ympäristöpäällikkö</p> <p>Kaupungininsinööri,</p> <p>Kiinteistöpäällikkö Ruokapalvelupäällikkö</p>

<p>toimitus, evakuoinnissa avustaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tiedonkulun edellytykset, tietoverkot ja puhelinyhteydet. <p>Sivistyskeskus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Varhaiskasvatus • Vuorohoito • Perusopetus • Esiopetus (ainakin osittain) <p>Konsernihallinto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Johtokeskuksen toiminta • Tiedotus • Vaalit • Päätöksenteko 	<p>Tietohallintojohtaja</p> <p>Sivistystoimenjohtaja Päivähoidon johtaja</p> <p>Kaupunginjohtaja ja konsernihallintojohtaja</p>
<p>2. Toiminnot, jotka varmistetaan mahdollisimman pitkään</p>	
<p>Sote:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Taloudellinen tuki siitä riippuvaisille • Säännölliset lääkkeet • Rokotukset <p>Tekninen keskus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ruokahuolto, päiväkodit (mm. valmiustehtävissä olevien lapset) <p>Sivistyskeskus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lukio • Kerho- ja puistotoiminta • Nuorisopalvelut • Liikuntapalvelut • Kirjasto • Museo • Raisio-opisto <p>Konsernihallinto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maksuliikenne ja rahoitus 	<p>Sosiaali- ja terveysjohtaja</p> <p>Ruokapalvelupäällikkö</p> <p>Sivistystoimenjohtaja</p> <p>Päivähoidon johtaja Liikunta- ja nuorisotoimenjohtaja</p> <p>Kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja</p> <p>Raisio-opiston johtaja</p> <p>Konsernihallintojohtaja</p>

3. Mitkä toimittoja voimme lyhytkestoisissa tilanteissa keskeyttää tai vähentää?	
<p>Sote:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaikki ennaltaehkäisevä toiminta • Kuntouttavat palvelut • Vanhustenhuollon tukipalvelut • Kaikki muu kuin sairaanhoidon akuuttihoito • Maksuliikenne <p>Tekninen keskus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ruuan toimitus esimerkiksi kun koulutyö keskeytetään • Tietoverkkojen käytön rajoittaminen • Kaavoitus, lupapalvelut, erityisasiantuntijat <p>Sivistys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liikuntatilat • Uimahalli • Kirjasto • Liikuntapaikkojen hoito <p>Konsernihallinto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Päätöksenteko (kv ja kh) • Lakipalvelut • Henkilöstöpalvelut • Elinkeinopalvelut • Asiakirja- ja asianhallinta 	<p>Sosiaali- ja terveysjohtaja</p> <p>Tekninen johtaja Ruokapalvelupäällikkö</p> <p>Tietohallintopäällikkö</p> <p>Maankäyttöpäällikkö</p> <p>Sivistystoimenjohtaja</p> <p>Nuoriso- ja liikuntatoimenjohtaja</p> <p>Kaupunginjohtaja Konsernihallintojohtaja</p>
4. Mistä toiminnoista voimme pitkäkestoisissa tilanteissa luopua tai vähentää?	
<p>Sote:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kiireettömiä palveluita • Osa vanhustenhuollon tukipalveluista (suihkutus, saattaminen) • Päihdehuollon avopalvelut • Mielen terveyshoidon terapiat 	<p>Sosiaali- ja terveysjohtaja</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Ei-akuutti suun terveydenhoito • Ei terveyttä uhkaavien hoitotarvikkeiden ilmaisjakelu <p>Tekninen keskus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Puistojen ja viheralueiden hoito • Kunnallistekniikan rakentaminen • Venesataman toiminnot • Maankäyttö ja mittaus toiminta <p>Sivistys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lukio • Nuorisopalvelut • Liikuntapalvelut • Työväenopisto • Museo • Muut ei lakisääteiset palvelut <p>Konsernihallinto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Asuntoasiat • Strateginen johtaminen • Taloussuunnittelu Elinkeinopolitiikka • Ystävyysskaupunkitoiminta • Kunta-, seutu- ja alueyhteistyön kehittäminen • Markkinointi, suhdetoiminta ja edustus 	<p>Tekninen johtaja</p> <p>Kaupungininsinööri</p> <p>Maankäyttöpäällikkö</p> <p>Sivistystoimenjohtaja</p> <p>Konsernihallintojohtaja</p>
---	--

11. Raision kaupungin riskiarvio

Raision kaupunki varautuu koko kaupungin tasolla erityisesti seuraaviin uhkamalleihin:

1. Sähkökatkos
2. Vesihäiriötilanne
3. Koulun ampuminen tai muu vastaava uhkatilanne koulussa
4. Vakava tieliikenneonnettomuus
5. Ruoanjakelun ongelmat
6. Kaukolämpöverkon rikkoutuminen väestötiheällä alueella talviaikaan
7. Tietoliikenteen häiriöt ja maksuliikenteen seisahtuminen pidemmäksi aikaa
8. Lakko
9. Laaja kaupunkilaisten ja kaupungin henkilökunnan sairastuminen

Liitteet:

Valtioneuvoston periaatepäätös - Yhteiskunnan turvallisuusstrategia (2017)

Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta (2017)

Sisäministeriön julkaisu - Kansallinen riskiarvio (2018)

Suojelupoliisin julkaisu - Kansallisen turvallisuuden katsaus (2019)

Kriisiviestintäohje (salainen)

Sisäisen turvallisuuden muistio (salainen)